

**EGZAMIN MATURALNY  
W ROKU SZKOLNYM 2015/2016**

**FORMUŁA DO 2014  
(„STARA MATURA”)**

**HISTORIA  
POZIOM ROZSZERZONY**

**ZASADY OCENIANIA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ  
ARKUSZ MHI-R1**

**MAJ 2016**

*Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.*

## Część I

### Zadanie 1. (0–1)

| Obszar standardów         | Opis wymagań                                     |
|---------------------------|--------------------------------------------------|
| Korzystanie z informacji. | Korzystanie ze źródła kartograficznego (II 7 P). |

#### Schemat punktowania

1 p. – za podanie nazwy i uzasadnienia.

0 p. – za odpowiedź niepełną, błędną albo za brak odpowiedzi.

#### Poprawna odpowiedź

Aleksandria

#### Przykładowe uzasadnienie

Na planie zaznaczono latarnię morską na wyspie Faros, jeden z siedmiu cudów świata starożytnego.

### Zadanie 2. (0–1)

|                           |                                                                           |
|---------------------------|---------------------------------------------------------------------------|
| Korzystanie z informacji. | Wyciąganie i przedstawianie wniosków wynikających z porównania (III 2 P). |
|---------------------------|---------------------------------------------------------------------------|

#### Schemat punktowania

1 p. – za prawidłową odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź niepełną, błędną albo za brak odpowiedzi.

#### Przykładowa odpowiedź

W źródle 1. sukcesy i umiejętności sportowe są uznane za całkowicie nieistotne, zwłaszcza w kontekście potrzeb wojennych. W źródle 2. odpowiednie reprezentowanie Aten na igrzyskach olimpijskich jest uznane za istotny czynnik, przekonujący o możliwościach finansowych państwa. Sukces na igrzyskach jest traktowany jako ważny argument w rywalizacji o dowództwo nad wojskiem.

### Zadanie 3. (0–1)

|                          |                                          |
|--------------------------|------------------------------------------|
| Wiadomości i rozumienie. | Znajomość terminu historycznego (I 2 R). |
|--------------------------|------------------------------------------|

#### Schemat punktowania

1 p. – za prawidłową odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź błędną lub za brak odpowiedzi.

#### Poprawna odpowiedź

Triumwirat.

**Zadanie 4. (0–2)**

|                           |                                                          |
|---------------------------|----------------------------------------------------------|
| Korzystanie z informacji. | Wskazuje przyczyny kryzysu republiki rzymskiej (II 2 P). |
|---------------------------|----------------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

- 2 p. – za podanie dwóch przyczyn społecznych i dwóch przyczyn politycznych.  
 1 p. – za podanie dwóch przyczyn społecznych lub dwóch przyczyn politycznych.  
 0 p. – za odpowiedź niepełną, błędną albo za brak odpowiedzi.

**Przykładowa odpowiedź**Przyczyny społeczne

- Sytuacja niewolników.
- Kwestia agrarna – ubożenie drobnych rolników, kształtowanie się nowej grupy społecznej w Rzymie – proletariatu.

Przyczyny polityczne

- Konflikt pomiędzy popularami i optymatami w sprawie rozwiązania sprawy agrarnej.
- Konflikt pomiędzy Rzymem a sprzymierzeńcami o prawo obywatelstwa rzymskiego.

**Zadanie 5. (0–2)**

|                           |                                                            |
|---------------------------|------------------------------------------------------------|
| Korzystanie z informacji. | Korzystanie z różnych źródeł wiedzy historycznej (II 1 R). |
|---------------------------|------------------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

- 2 p. – za uzasadnienie z odwołaniem się do obu źródeł.  
 1 p. – za uzasadnienie z odwołaniem się do jednego źródła.  
 0 p. – za odpowiedź niepełną, błędną albo za brak odpowiedzi.

**Przykładowa odpowiedź**

Źródło 1. przedstawia typową zabudowę miasta lokowanego na planie niemieckim, o którym informuje źródło 2 (prawo wójta do posiadania młynów i dworzyszcz). Świadczą o tym m.in.: regularna zabudowa, układ ulic przecinających się pod kątem prostym, rynek, obwarowania i fortyfikacje jako granice miasta.

**Zadanie 6. (0–1)**

|                           |                                          |
|---------------------------|------------------------------------------|
| Korzystanie z informacji. | Znajomość terminu historycznego (I 5 R). |
|---------------------------|------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

- 1 p. – za podanie prawidłowej odpowiedzi.  
 0 p. – za odpowiedź błędną lub brak odpowiedzi.

**Poprawna odpowiedź**

Niewola awiniońska/ babilońska niewola papieży/ schizma zachodnia.

**Zadanie 7. (0–1)**

|                           |                                           |
|---------------------------|-------------------------------------------|
| Korzystanie z informacji. | Analiza źródła ikonograficznego (II 1 R). |
|---------------------------|-------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

1 p. – za podanie obu informacji: właściwej nazwy i cechy.

0 p. – za odpowiedź niepełną, błędną lub brak odpowiedzi.

**Poprawna odpowiedź**

Nazwa stylu

Renesansowy.

Przykładowe cechy

Antropocentryzm, nagość ludzkiego ciała, kontrapost, zachowane proporcje.

**Zadanie 8. (0–1)**

|                           |                                         |
|---------------------------|-----------------------------------------|
| Korzystanie z informacji. | Uogólnianie informacji z mapy (II 5 P). |
|---------------------------|-----------------------------------------|

**Schemat punktowania**

1 p. – za sformułowanie właściwego tytułu mapy, który zawiera dwa elementy: temat i czas.

0 p. – za odpowiedź niepełną, błędną lub brak odpowiedzi.

**Przykładowe odpowiedzi**

- Europa w czasie wojny trzydziestoletniej w latach 1618–1648.
- Przebieg działań wojennych podczas wojny trzydziestoletniej w latach 1618–1648.

**Zadanie 9. (0–1)**

|                           |                                                                                      |
|---------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|
| Korzystanie z informacji. | Znajomość terminu historycznego odnoszącego się do nowożytnej państwowości (I 11 R). |
|---------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź błędną lub za brak odpowiedzi.

**Poprawna odpowiedź**

Absolutyzm oświecony.

**Zadanie 10. (0–1)**

|                          |                                          |
|--------------------------|------------------------------------------|
| Wiadomości i rozumienie. | Znajomość czasu panowania władców (I 6). |
|--------------------------|------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź błędną lub za brak odpowiedzi.

**Poprawna odpowiedź**

Aleksander I Romanow.

**Zadanie 11. (0–1)**

|                           |                                                                                        |
|---------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------|
| Korzystanie z informacji. | Porównywanie i wartościowanie różnych poglądów na temat postaci historycznej (II 1 R). |
|---------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

1 p. – za poprawną odpowiedź wyjaśniającą przyczyny różnych ocen Wielopolskiego.

0 p. – za odpowiedź błędną lub za brak odpowiedzi.

**Przykładowa odpowiedź**

Dwie różne oceny działalności Aleksandra Wielopolskiego mogły wynikać:

- Ze stopnia represji zaborców wobec Polaków (im silniejsze represje, tym lepiej oceniano Wielopolskiego).
- Z nasilenia dążeń niepodległościowych/ patriotycznych (im silniej zaznaczały się dążenia niepodległościowe Polaków, tym gorzej oceniano działalność Wielopolskiego).

**Zadanie 12. (0–1)**

|                           |                                           |
|---------------------------|-------------------------------------------|
| Korzystanie z informacji. | Analiza źródła ikonograficznego (II 1 R). |
|---------------------------|-------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

1 p. – za uzasadnienie z odwołaniem do dwóch elementów graficznych.

0 p. – za odpowiedź niepełną, błędną lub za brak odpowiedzi.

**Przykładowe uzasadnienie**

O propagandowym charakterze ilustracji świadczy jej pozytywna symbolika – kobieta (Marianna – symbol Francji, czapka frygijska na jej głowie) przynosi ludom czarnego lądu bogactwo (róg obfitości), edukację i wiedzę (książka), cywilizację (narzędzia rolnicze), ład i porządek (żołnierz).

**Zadanie 13. (0–1)**

|                          |                                                                                                       |
|--------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Wiadomości i rozumienie. | Znajomość głównych postaci związanych ze stosunkami międzynarodowymi po II wojnie światowej (I 21 R). |
|--------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

1 p. – za zaznaczenie poprawnej odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź błędną lub brak odpowiedzi.

**Poprawna odpowiedź**

B.

**Zadanie 14. (0–2)**

|                           |                                                           |
|---------------------------|-----------------------------------------------------------|
| Korzystanie z informacji. | Analiza i interpretacja źródła ikonograficznego (II 1 R). |
|---------------------------|-----------------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

2 p. – za wyjaśnienie celu z odwołaniem do min. dwóch elementów graficznych plakatu.

1 p. – za wyjaśnienie celu z odwołaniem do jednego elementu graficznego lub bez odwołania.

0 p. – za odpowiedź błędną lub za brak odpowiedzi.

**Przykładowa odpowiedź**

Propagandowym celem plakatu było zachęcanie przez władze komunistyczne do głosowania w referendum „3 x TAK”, które miało dokonać legitymizacji władzy komunistycznej w Polsce. Celem było również napiętnowanie przeciwników nowego systemu władzy. Świadczą o tym elementy graficzne plakatu:

- TAK dla usunięcia senatorów – likwidacja senatu;
- TAK dla usunięcia obszarników i fabrykantów – przeprowadzenie reform gospodarczo-społecznych;
- TAK dla usunięcia Niemców – utrwalenie zachodniej i północnej granicy Polski.

**Zadanie 15.1. (0–1)**

|                           |                                                    |
|---------------------------|----------------------------------------------------|
| Korzystanie z informacji. | Sytuowanie opisywanych wydarzeń w czasie (II 1 P). |
|---------------------------|----------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

1 p. – za zaznaczenie poprawnej odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź błędną lub za brak odpowiedzi.

**Poprawna odpowiedź**

B.

**Zadanie 15.2. (0–1)**

|                          |                                                            |
|--------------------------|------------------------------------------------------------|
| Wiadomości i rozumienie. | Znajomość terminologii z dziedziny kultury i sztuki (I 9). |
|--------------------------|------------------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

1 p. – za podanie właściwego terminu.

0 p. – za odpowiedź błędną lub za brak odpowiedzi.

**Poprawna odpowiedź**

Pop-art.

**Zadanie 16. (0–1)**

|                          |                                                           |
|--------------------------|-----------------------------------------------------------|
| Wiadomości i rozumienie. | Analiza i interpretacja źródła ikonograficznego (II 1 R). |
|--------------------------|-----------------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

1 p. – za podanie właściwej nazwy i roku wydarzenia.

0 p. – za odpowiedź niepełną, błędną lub brak odpowiedzi.

**Poprawna odpowiedź**

Rozpad ZSRR/ Związku Radzieckiego/ Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, 1991.

## Część II

### Zadanie 17. (0–1)

|                           |                                                            |
|---------------------------|------------------------------------------------------------|
| Korzystanie z informacji. | Korzystanie z różnych źródeł wiedzy historycznej (II 1 R). |
|---------------------------|------------------------------------------------------------|

#### Schemat punktowania

1 p. – za podanie obu nazw.

0 p. – za odpowiedź niepełną, błędną lub za brak odpowiedzi.

#### Poprawna odpowiedź

Nazwa kapłanek

Westalki.

Nazwa cywilizacji

Rzymska.

### Zadanie 18. (0–2)

|                          |                                                  |
|--------------------------|--------------------------------------------------|
| Wiadomości i rozumienie. | Formułowanie oceny i jej uzasadnianie (I 5 – 6). |
|--------------------------|--------------------------------------------------|

#### Schemat punktowania

1 p. – za prawidłową odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź błędną lub za brak odpowiedzi.

#### Poprawna odpowiedź

Wojna stuletnia.

### Zadanie 19.1. (0–1)

|                          |                                                     |
|--------------------------|-----------------------------------------------------|
| Wiadomości i rozumienie. | Znajomość najważniejszych postaci i dynastii (I 6). |
|--------------------------|-----------------------------------------------------|

#### Schemat punktowania

1 p. – za prawidłową odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź błędną lub za brak odpowiedzi.

#### Poprawna odpowiedź

Elżbieta Habsburg.

### Zadanie 19.2. (0–1)

|                          |                                                     |
|--------------------------|-----------------------------------------------------|
| Wiadomości i rozumienie. | Znajomość najważniejszych postaci i dynastii (I 6). |
|--------------------------|-----------------------------------------------------|

#### Schemat punktowania

1 p. – za prawidłową odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź błędną lub za brak odpowiedzi.

#### Poprawna odpowiedź

Bona Sforza.

**Zadanie 20. (0–2)**

|                           |                                                                                  |
|---------------------------|----------------------------------------------------------------------------------|
| Korzystanie z informacji. | Analiza różnorodnych źródeł zgodnie z wymogami warsztatu historycznego (II 1 R). |
|---------------------------|----------------------------------------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

- 2 p. – za prawidłową odpowiedź zawierającą oba elementy: imię i nazwisko oraz nazwę powstania.  
 1 p. – za prawidłową odpowiedź zawierającą jeden element: imię i nazwisko albo nazwę powstania.  
 0 p. – za odpowiedź niepełną, błędną lub za brak odpowiedzi.

**Poprawne odpowiedzi**

Emilia Plater.

Powstanie listopadowe.

**Zadanie 21. (0–1)**

|                           |                                                            |
|---------------------------|------------------------------------------------------------|
| Korzystanie z informacji. | Korzystanie z różnych źródeł wiedzy historycznej (II 1 R). |
|---------------------------|------------------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

- 1 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.  
 0 p. – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

**Poprawne odpowiedzi**

1 – F

2 – P

3 – P

**Zadanie 22.1. (0–1)**

|                          |                                                           |
|--------------------------|-----------------------------------------------------------|
| Wiadomości i rozumienie. | Dostrzega przemiany w świadomości Europejczyków (I 15 R). |
|--------------------------|-----------------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

- 1 p. – za poprawną odpowiedź.  
 0 p. – za odpowiedź błędną lub brak odpowiedzi.

**Poprawna odpowiedź**

Kodeks Napoleona.

**Zadanie 22.2. (0–1)**

|                           |                                                            |
|---------------------------|------------------------------------------------------------|
| Korzystanie z informacji. | Korzystanie z różnych źródeł wiedzy historycznej (II 1 R). |
|---------------------------|------------------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

- 1 p. – za poprawną odpowiedź zawierającą rozstrzygnięcie i uzasadnienie.  
 0 p. – za odpowiedź niepełną, błędną lub brak odpowiedzi.

**Poprawna odpowiedź**

Tak, obowiązywał, ponieważ na ziemiach polskich Napoleon stworzył zależne od siebie Księstwo Warszawskie, którego system prawny był wzorowany na francuskim.

**Zadanie 23. (0–1)**

|                          |                                                                                 |
|--------------------------|---------------------------------------------------------------------------------|
| Wiadomości i rozumienie. | Znajomość terminu historycznego odnoszącego się do II wojny światowej (I 22 R). |
|--------------------------|---------------------------------------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź błędną lub brak odpowiedzi.

**Poprawna odpowiedź**

Cichociemni.

**Część III****Zadanie 24. (0–20)**

|                                                                                |                                                                   |
|--------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------|
| Wiadomości i rozumienie.<br>Korzystanie z informacji.<br>Tworzenie informacji. | Tworzenie dłuższej wypowiedzi pisemnej na zadany temat (I–III R). |
|--------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------|

Ocenianie zadania rozszerzonej odpowiedzi z historii polega na przyporządkowaniu wypracowania do jednego z czterech poziomów. Wypracowanie, które nie spełnia wymogów poziomu I, jest oceniane na 0 punktów.

Zdający otrzymuje za zadanie rozszerzonej odpowiedzi maksymalnie 20 punktów, jeżeli napisał wyczerpującą, logiczną i spójną pracę, poprawną pod względem merytorycznym i językowym.

Istotne znaczenie ma poprawność informacji podanych przez zdającego w wypracowaniu. Zamieszczenie informacji niezwiązanych z tematem wpływa na obniżenie punktacji. Jeżeli w pracy zostały zawarte informacje świadczące o zupełnym braku zrozumienia omawianego tematu to wypracowanie oceniane jest na 0 punktów.

**Temat 1.**

Scharakteryzuj i oceń politykę Katarzyny Wielkiej względem Rzeczypospolitej.

**Poziom IV (16–20 p.)**

Zdający:

- wszechstronnie przedstawił zagadnienie w syntetycznej formie;
- dokonał trafnej i celowej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii;
- posługiwał się ze zrozumieniem terminologią historyczną;
- przedstawił zagadnienie w ujęciu dynamicznym;
- dostrzegł złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty, np. polityczne, sytuację międzynarodową oraz związki między nimi;
- świadomie odniósł się do historiografii, zwracając uwagę na różne stanowiska prezentowane przez historyków (np. Pawła Jasienicy, Henryka Samsonowicza);
- sformułował wnioski;
- sformułował ocenę i właściwie ją uargumentował.

### **Poziom III (11–15 p.)**

Zdający:

- przedstawił zagadnienie w syntetycznej formie;
- dokonał trafnej i celowej selekcji faktów, która świadczy o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii;
- ze zrozumieniem posłużył się terminologią historyczną, np. sejm repninowski, sprawa dysydentów, rządy ambasadorów, zjazd w Kaniowie;
- przedstawił zagadnienie w ujęciu dynamicznym, zaproponował cezury wewnętrzne w opisywanym zagadnieniu, np. relacje polsko-rosyjskie od elekcji Stanisława Augusta Poniatowskiego do I rozbioru Polski i po 1772 r.;
- dostrzegł złożoność zjawisk historycznych, podejmując próbę ukazania różnych ich aspektów: politycznych, społecznych, kulturowych (np. ukazał wpływ zmieniającej się sytuacji międzynarodowej na zmiany w polityce carycy Katarzyny wobec Rzeczypospolitej);
- sformułował wnioski i podjął próbę oceny.

### **Poziom II (6–10 p.)**

Zdający:

- przedstawił w ujęciu statycznym faktografię związaną z tematem, właściwie określając ramy chronologiczne (np. od elekcji Stanisława Augusta Poniatowskiego do trzeciego rozbioru Polski);
- opisał niektóre przyczyny i skutki przedstawianego zagadnienia, np. wpływ Katarzyny na elekcję Stanisława Augusta Poniatowskiego, skutki konfederacji targowickiej;
- prawidłowo użył i zastosował terminologię historyczną, np. prawa kardynalne, wojna w obronie Konstytucji 3-go Maja, rzeź Pragi;
- podjął próbę sformułowania wniosków.

### **Poziom I (1–5 p.)**

Zdający:

- podał jedynie kilka faktów (niekoniecznie uporządkowanych) dotyczących polityki Katarzyny Wielkiej względem Rzeczypospolitej, na ogół bez wskazania związków między nimi, np. elekcja Stanisława Augusta Poniatowskiego, rozbiory;
- poprawnie usytuował zagadnienie w czasie.

## **Temat 2.**

Scharakteryzuj proces emancypacji kobiet od końca XIX wieku do początków XXI wieku.

### **Poziom IV (16–20 p.)**

Zdający:

- przedstawił wszechstronnie zagadnienie w syntetycznej formie;
- dokonał trafnej i celowej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii, posługując się ze zrozumieniem terminologią historyczną;
- przedstawił zagadnienie w ujęciu dynamicznym;
- dostrzegł złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty, np. polityczne, gospodarcze, społeczne i kulturowe oraz związki między nimi (np. wpływ uwarunkowań związanych z kulturą, tradycją, poziomem zamożności społeczeństwa na postrzeganie pozycji i roli kobiety w różnych państwach na świecie);
- świadomie odniósł się do historiografii (np. Maria Bogucka, Norman Davies, Wojciech Roszkowski);
- sformułował wnioski i podsumował rozważania.

### **Poziom III (11–15 p.)**

Zdający:

- przedstawił zagadnienie w syntetycznej formie, dokonawszy trafnej i celowej selekcji faktów, która świadczy o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii; ze zrozumieniem posłużył się terminologią historyczną;
- przedstawił zagadnienie w ujęciu dynamicznym. Dostrzegł złożoność zjawisk historycznych, podejmując próbę ukazania różnych ich aspektów: politycznych, ideologicznych, gospodarczych;
- wykazał się znajomością takich postaci jak, np. Evita Peron, Indira Gandhi, Margaret Thatcher, Eliza Orzeszkowa, Maria Skłodowska-Curie, Anna Walentynowicz, Hanna Suchocka;
- sformułował wnioski i podjął próbę oceny.

### **Poziom II (6–10 p.)**

Zdający:

- przedstawił faktografię, która jest potrzebna do omówienia problemu zawartego w temacie wypracowania;
- opisał niektóre przyczyny i skutki przedstawianego zagadnienia, np. emancypacja kobiet jako pośrednia konsekwencja wojen, wpływ ideologii komunistycznej na aktywizację zawodową kobiet;
- prawidłowo zastosował terminologię historyczną, np. sufrażystki, feminizm, rewolucja seksualna;
- podjął próbę sformułowania wniosków.

### **Poziom I (1–5 p.)**

Zdający:

- podał jedynie kilka faktów (niekoniecznie uporządkowanych) na ogół bez wskazania związków między nimi, np. przyznanie praw wyborczych kobietom, udział kobiet w życiu politycznym i społecznym po II wojnie światowej;
- poprawnie usytuował zagadnienie w czasie i w przestrzeni.

Przy przyznawaniu punktów na określonym poziomie w zadaniu rozszerzonej odpowiedzi egzaminator uwzględniał również poprawność językową i stylistyczną.